

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 के आधार पर निर्मित

पाठ्यक्रम

शास्त्री द्वितीय सत्रार्द्ध

केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय

[संसद के अधिनियम द्वारा स्थापित]

जनकपुरी नई दिल्ली

व्याकरणम्

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रम विवरणम् -

अष्टाध्यायी (सम्बद्धांशः),

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुद्याः स्त्रीप्रत्ययकारकप्रकरणे

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

(क) अष्टाध्यायीधारणा-चतुर्थाध्यायस्य प्रथमपादः।

(ख) स्त्रीप्रत्ययप्रकरणे 'स्त्रियामि'ति सूत्रात् 'मनो रौ वा' इति सूत्रान्तम्।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* स्त्रीप्रत्ययप्रकरणे 'वर्णादिनुदात्तात्तोपधात्तो नः' इति सूत्रत् 'यूनस्तिः' इति सूत्रन्तम्।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

(क) अष्टाध्यायीधारणा - द्वितीयाध्यायस्य तृतीयपादः

(ख) कारकप्रकरणे प्रथमा-द्वितीया-तृतीया-चतुर्थी- विभक्ति- निरूपणम्।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

(क) कारकप्रकरणे पञ्चमी-षष्ठी-सप्तमी-विभक्तिनिरूपणम्

व्याकरणम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

अष्टाध्यायी (सम्बद्धांशः),

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुद्याः समासादारभ्य समासाश्रयविध्यन्तभागः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- (क) अष्टाध्यायीधारणा - द्वितीयाध्यायस्य प्रथम-द्वितीयपादौ
(ख) अव्ययीभाव-समासप्रकरणम्, तत्पुरुष-समासप्रकरणे 'तत्पुरुषः' इति सूत्रात्
'नित्यं क्रीडाजीविकयोः' इत्यन्तम्।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * तत्पुरुषसमासप्रकरणे 'पूर्वापराधरोत्तरमेकदेशिनैकाधिकरणे' इत्यारभ्य
'विभाषा सेनासुराच्छायाशालानिशानाम्' इत्यन्तम्।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * बहुव्रीहिसमासप्रकरणम्, द्वन्द्वसमासः, एकशेषश्च।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- (क) अष्टाध्यायीधारणा- पञ्चमाध्यायस्य चतुर्थपादे 'समासान्ताः'
इत्यन्तम्, षष्ठाध्यायस्य तृतीयपादश्च
(ख) सर्वसमासान्ताः, अलुक्समासः, समासाश्रयविधिश्च।

व्याकरणम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रम विवरणम् -

महाभाष्यस्य पस्पशाह्निकम्, अष्टाध्यायी (सम्बद्धांशः)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

शब्दस्वरूपनिर्णयाधिकरणम्, शास्त्रप्रयोजनाधिकरणम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

शास्त्रनिर्माणरीतिनिरूपणाधिकरणम्, जातिव्यक्तिपदार्थनिरूपणाधिकरणम्,
शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः, शास्त्रस्य धर्मजनकताधिकरणम्, धर्मनियमाधिकरणम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

शब्दविषयप्रदर्शनाधिकरणम्, शब्दज्ञानस्य धर्मजनकताधिकरणम्
व्याकरणाधिकरणम्, वर्णोपदेशाधिकरणम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

(क) अष्टाध्यायीधारणा- चतुर्थाध्यायस्य द्वितीय-तृतीय-चतुर्थपादाः

ज्योतिषम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रम विवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* बृहत्पराशरस्य ग्रहगुणस्वरूपाध्यायः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* राशिस्वरूपाध्यायः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* षोडशवर्गाध्यायः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* वर्गविवेचनाध्यायः

ज्योतिषम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

अष्टाध्यायी (सम्बद्धांशः),

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुद्याः समासादारभ्य समासाश्रयविध्यन्तभागः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* भास्करीय-बीजगणितं प्रारम्भात् अनेकवर्णषड्-विधपर्यन्तम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* भिन्नपरिकर्माष्टकात् मिश्रकव्यवहारपर्यन्तम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* गोलीयरेखागणितस्य चतुर्दशादेकोनविंशक्षेत्रपर्यन्तम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* गोलीयरेखागणितस्य चतुर्दशादेकोनविंशक्षेत्रपर्यन्तम्

=====

ज्योतिषम्
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रम विवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* भावविवेचनाध्यायस्य प्रथमात् तृतीयभावपर्यन्तम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* चतुर्थात् षष्ठभावपर्यन्तम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* सप्तमात् नवमभावपर्यन्तम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

* दशमात् द्वादशभावपर्यन्तम्

वेदभाष्यम्

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रम विवरणम्

महीधराचार्यभाष्यसंवलिता: अग्न्याधान-अग्निहोत्रमन्त्राः

(शुक्लयजुर्वेदस्यमाध्यन्दिनसंहिता)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. अग्न्याधानपरिचयः
2. अग्निहोत्रपरिचयः
3. चातुर्मास्य परिचयः
4. मन्त्राणां प्रकरणानुसारं विनियोगज्ञानम्
5. मन्त्राणामृषिच्छन्दोदैवतज्ञानम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- तृतीयाध्याये 1 – 19 कण्डिकाः –
घृताक्तसमिदाधानात् आहवनीयस्योपविश्यजपपर्यन्तो भागः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- 20 – 43 कण्डिकाः – गोऽभ्ययनात् उपस्थानमन्त्रसमाप्तिपर्यन्तो भागः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- 44 – 63 कण्डिकाः – चातुर्मास्यप्रकरणात्मण्डनार्थं क्षुरादानपर्यन्तो भागः

वेदभाष्यम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

निरुक्तेद्वितीयाध्यायस्यचतुर्थपादतः तृतीयाध्यायसमाप्तिपर्यन्तम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. आदित्यादिशब्दनिर्वचनम्
2. रश्म्यादिशब्दनिर्वचनम्
3. एककगतपदानां समेषां निर्वचनम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. निरुक्तोद्धृतमन्त्राणां व्याख्यानम्
2. साख्यानं वृत्रशब्दनिर्वचनम्
3. एककगतपदानां समेषां निर्वचनम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. गौशब्दस्य अनेकार्थत्वकथनपूर्वकं निर्वचनम्
2. पुत्रस्य पुत्र्याश्च उत्तराधिकारः
3. एककगतपदानां समेषां निर्वचनम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. निरुक्तोद्धृतमन्त्राणां ब्राह्मणवाक्यानाञ्च व्याख्यानम्
2. यास्कसम्मता उपमा
3. शब्दानुकृतिविवेचनम्
4. एककगतपदानां समेषां निर्वचनम्

वेदभाष्यम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रम विवरणम्

वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- वेदशब्दस्यार्थः
- वेदस्य लक्षणम्
- वेदानामपौरुषेयत्वविचारः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- ऋग्वेदस्य संहितापरिचयः
- ऋग्वेदस्य संहिताविभागविचारः
- ऋग्वेदमन्त्रद्रष्टारः ऋषयः
- ऋग्वेदे प्रयुक्तानि प्रमुखाणि छन्दांसि

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- ऋग्वेदस्य प्राचीनार्वाचीनभाष्यकाराणां परिचयः
- ऋग्वेदस्य भाष्यपद्धतिविमर्शः
- ऋग्वेदे (शाकलसंहितायाः) पुरुषसूक्तस्य सायणभाष्यम्
- ऋग्वेदे प्रमुखसंवादसूक्तानां परिचयः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- ऋग्वेदस्य ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः
- ऋग्वेदस्य आरण्यकग्रन्थानां परिचयः
- ऋग्वेदस्य उपनिषद्ग्रन्थानां परिचयः
- ऋग्वेदस्य खिलसूक्तानां परिचयः

वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रम विवरणम्

शुक्लयजुर्वेदीया रुद्राष्टाध्यायी (सभाष्यम्)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- सभाष्य- पञ्चमाध्यायः।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- सभाष्य-षष्ठाध्यायः।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- सभाष्य-सप्तमाध्यायः।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- सभाष्य-अष्टमाध्यायः।
-
-

वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

यास्कनिरुक्ते सम्पूर्णः द्वितीयाध्यायः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- निर्वचनसिद्धान्ताः
- शब्दरूढिनिर्णयः
- गौशब्दस्य अनेकार्थत्वकथनपूर्वकं निर्वचनम्
- निरुक्तोद्धृतमन्त्राणां ब्राह्मणवाक्यानाञ्च व्याख्यानम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- आदित्यादिशब्दनिर्वचनम्
- रात्रिनामादिशब्दनिर्वचनम्
- वाङ्नामनिर्वचनम्
- निरुक्तोद्धृतमन्त्राणां व्याख्यानम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- अथर्ववेदीयं पृथिवीसूक्तम् (सभाष्यम्)

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- तैत्तिरीयारण्यकात् संध्याविषयकाख्यानं मन्त्राः च
 - सभाष्यं श्रीसूक्तम्
-
-

वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रम विवरणम्

कर्मकाण्डं स्तोत्रपाठः च

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- कलशार्चनं पुण्याहवाचनं च

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- षोडशमातृका, सप्तघृतमातृका, नान्दीश्राद्धम्, आचार्यादिवरणं च

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- वास्तु-सर्वतोभद्रादिमण्डलं नवग्रहहोमविधिः च

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- गणपत्यर्थर्वशीर्षम्, सङ्कटनाशनगणेशस्तोत्रम्, आदित्यहृदयस्तोत्रम्, कनकधारास्तोत्रम्, शिवताण्डवस्तोत्रम्, रामरक्षास्तोत्रम्, गोपीगीतं, भ्रमरगीतं च (अर्थ-सहित)
-
-

जैनदर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रम विवरणम्

जैनदर्शने जीवाऽजीवद्रव्यनिरूपणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

जीवद्रव्यस्य अवधारणा, जीवस्य असाधारणभावाः,
तद्भेदविवेचनम्, जीवस्य लक्षणं, तद्भेदनिरूपणम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- जीवभेदनिरूपणम्, संसारिजीवाः, त्रसस्थावराः, पञ्चस्थावरजीवाः, त्रसजीवभेदाः,
द्रव्यभावेन्द्रियाणि, तद्विषयाश्च, समनस्काऽमनस्कजीवाः, जीवानां विग्रहगतिः,
जन्मप्रकाराः शरीराणि च

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अजीवकायनिर्देशः, अजीवद्रव्याणि-धर्माधर्माकाशपुद्गलद्रव्याणि कालद्रव्यञ्च
एतेषां स्वरूपसंख्यादिविचारः।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

रत्नत्रयेषु सम्यक्चारित्रविवेचना, व्रतस्य लक्षणं भेदाश्च। व्रताचरणनिरूपणम्।
अणुव्रतानि महाव्रतानि च। तेषां गुणदोषादिवर्णनम्।

जैनदर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

जैनदर्शने प्रमाणप्ररूपणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अर्थसंसिद्धि कुतः प्रमाणलक्षणम्, सम्यग्ज्ञानस्यैव प्रमाणत्वम्,
प्रमाणलक्षणे तद्विशेषणपदानां सार्थक्यम्, अपूर्वार्थलक्षणम्, प्रामाण्यविचारः ।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

प्रमाणस्य भेदप्रभेदाः, प्रत्यक्षप्रमाणस्य लक्षणम्, वैशद्यस्य स्वरूपम्,
सांव्यहारिकप्रत्यक्षम्, अर्थालेकयोः ज्ञानकारणत्वविचारः,
ज्ञानस्य अर्थजन्यत्वविचारः, परमार्थिकप्रत्यक्षम् तद्भेदविमर्शश्च ।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

परोक्षप्रमाणस्य स्वरूपम्, पञ्चभेदाः, स्मृतिप्रमाणस्य लक्षणं निदर्शनञ्च,
प्रत्यभिज्ञानस्य स्वरूपम्, तद्भेदोपविमर्शः तर्कप्रमाणम्, व्याप्तेः सक्षणम्,
अनुमानस्य स्वरूपम् स्वार्थानुमानम्, परार्थानुमानञ्च, अनुमानस्य पञ्चावयवाः,
हेतोर्लक्षणम्, तद्भेदोपभेदाश्च साध्यसक्षणम्, उदाहरणस्य स्वरूपभेदादि,
उपनयानिगमनयोः अवधारणा, आदमप्रमाणस्य स्वरूपं कारणता च ।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

प्रमाणस्य विषय तन्निर्णयश्च सामान्यविशेषात्मकं वस्तु सामान्यविशेषधर्मयोः वर्णनम्,
प्रमाणस्य फलं तन्निर्णयविचारश्च

जैनदर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रम विवरणम्

जैनदर्शने भाषाव्यवहारपद्धतिः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

भाषायाः अवधारणा तद् व्यवहारस्य अपरिहार्यता, वचनव्यवहाराः आलापोवा, आलापस्य अवधारणा, तदर्थबोधनेपद्धतिः, तत् प्रयोजनेञ्च, द्रव्यगुणपर्यायस्वभावनिरणयः तदर्थबोधनपद्धतिश्च आलापस्य विषयनिर्देशः ।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

आलापानां विवक्षा – प्रमाणतः नयतो वा, प्रमाणनिर्देशः नय – निर्देशः सम्यग्ज्ञानं प्रमाणम्, तदवयवा नयाः, नयभेदाः – द्रव्यार्थिकपर्यायार्थिकसंज्ञकाः नैगमादिसप्तसंज्ञकाः निश्चयव्यवहारसंज्ञकश्च, एतेषां स्वरूपभेदादिनिदर्शनम् ।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

आलापानामर्थग्रहणे व्युत्पत्तिदिशा प्रमाणपदानां नयपदानां च निर्णयः, गुणपर्यायव्युत्पत्तिविचारः, तत्र नयप्रमाणयोश्चालापानां व्युत्पत्तिविचारः निक्षेपस्यावधारणा तदभेदनिदर्शनञ्च।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अध्यात्मभाषाया नयानामवधारणा, भेदाभेददिशाव्यवहारनिश्चयनयौ, अशुद्धनिश्चयनयः, शुद्धनिश्चयनयः, सद्भूतव्यवहारनयः असद्भूतव्यवहारनयः, उपचारितानुपचारितव्यवहारनयौ

साहित्यम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रम विवरणम्
कविकाव्यपरम्परा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none">महाकवयः- वाल्मीकिः, व्यासः, कालिदासः, अश्वघोषः, भारविः, माघः, भट्टिः, श्रीहर्षः – तेषां तत्कृतीनाञ्च परिचयः।			
भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none">गद्यकवयः- सुबन्धुः, दण्डी, बाणः -तेषां तत्कृतीनाञ्च परिचयः।			
भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none">नाट्यकवयः- भासः, कालिदासः, शूद्रकः, भवभूतिः, विशाखदत्तः, बोधायनः, श्रीहर्षः, भट्टनारायणः - तेषां कृतयश्च।			
भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none">आधुनिकाः कवयः- भट्टमथुरानाथशास्त्री, पण्डिता क्षमा रावः, बच्चूलालः अवस्थी, वसन्त-त्र्यम्बकशास्त्री, सत्यव्रतशास्त्री, जगन्नाथपाठकः, रमाकान्तशुक्लः, अभिराजराजेन्द्रमिश्रः, राधावल्लभत्रिपाठी- तेषां प्रमुखकृतयश्च।			

साहित्यम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रम विवरणम् -

काव्यशास्त्रीया आचार्यपरम्परा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- भरतमुनिः, भामहः, दण्डी, उद्भटः, वामनः, रुद्रटः।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- आनन्दवर्धनः, अभिनवगुप्तः, राजशेखरः, मुकुलभट्टः, धनञ्जयः, कुन्तकः, महिमभट्टः, क्षेमेन्द्रः, भोजराजः, मम्मटभट्टः, रुय्यकः।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- हेमचन्द्रः, जयदेवः, विश्वनाथः, अप्पय्यदीक्षितः, पण्डितराजः जगन्नाथः, विश्वेश्वरपाण्डेयः।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- आधुनिकाः आलङ्कारिकाः - ब्रह्मानन्दशर्मा, रेवाप्रसादद्विवेदी, अभिराजराजेन्द्रमिश्रः, राधावल्लभत्रिपाठी, हर्षदेवमाधवः, बनमालीविश्वालः।

साहित्यम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रम विवरणम्

चम्पूकाव्यम् (चम्पूरामायणम्)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- चम्पूकाव्यस्य लक्षणम् परम्परा च, चम्पूरामायणस्य तत्कर्तुर्भोजदेवस्य चपरिचयः ।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- बालकाण्डे मङ्गलाचरणम्, चम्पूरामायणस्य वैशिष्ट्यम्, क्रौञ्चवधप्रसङ्गः, रामायणरचनायै वाल्मीकिं प्रति ब्रह्मणः प्रेरणम्, अयोध्यावर्णनम्, देवानां विष्णुं प्रति निवेदनम् ।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- बालकाण्डे वैकुण्ठवर्णनम्, लङ्कावर्णनम्, विष्णोः अवतारसङ्कल्पः, पुत्रकामेष्टिः, पायसप्रदानम्, रामादीनां जन्म, विश्वामित्रेण सह रामलक्ष्मणयोः वनगमनम् ।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- बालकाण्डे सत्रपरित्राणाय ताटकावधः, यज्ञसंरक्षणम्, कौशिकोत्पत्तिकथा, सूर्यवंशकथा, गङ्गावतरणम्, विश्वामित्रस्य ब्रह्मर्षित्वप्राप्तिकथा, सीताविवाहः।

धर्मशास्त्रम्

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणम्- 1. अभोज्यान्नानि 2. अभोज्याः पदार्थाः 3. अभक्ष्याः पशवः
4. अभक्ष्याः पक्षिणः 5. भक्ष्याः पदार्थाः 6. भोज्यान्नानि
7. अभक्ष्यभक्षणे प्रायश्चित्तम् ।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

द्रव्यशुद्धिः- 1. शुद्धिस्वरूपम् 2. शुद्धिहेतवः 3. पृथ्वीशुद्धिः 4. पात्रशुद्धिः 5. वस्त्रशुद्धिः
6. अन्नशुद्धिः 7. जलशुद्धिः 8. अर्थशुद्धिः 9. मार्गशुद्धिः 10. पदार्थानां शुद्धिः।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

आपद्धर्माः - 1. वर्णकर्माणि 2. वित्तागमोपायाः 3. जीवनहेतवः 4. वर्णानामापद्धर्माः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

वानप्रस्थधर्माः 1. वानप्रस्थाश्रमस्य कालः 2. वानप्रस्थस्य भोजनविधिः
3. वानप्रस्थस्य भिक्षाग्रहणविधिः 4. वानप्रस्थिनः महाप्रस्थानम्
5. मुक्तलक्षणम् 6. इन्द्रियनिग्रहविधिः
7. संसारगतिविचारः 8. सुखदुःखयोर्धर्मधर्महेतू
9. प्राणायामप्रशंसा 10. ध्यानयोगविचारः
11. मुक्तिविचारः 12. मोक्षसाधनकर्म
13. आत्मध्यानम् 14. दशविधधर्मलक्षणम्।

धर्मशास्त्रम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
आचारपरिभाषा	1. ब्राह्ममुहूर्तलक्षणं तत्र कर्तव्यञ्च 4. आचमनविधिः 7. स्नानविधिः 10. भोजनोत्तरकृत्यानि ।	2. मूत्रपुरीषोत्सर्गविधिः 5. दन्तधावनम् 8. सन्ध्यावन्दनम्	3. शौचविधिः 6. पवित्रीकरणम् 9. भोजननियमाः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
सन्यसधर्माः	1. संन्यासाश्रमकालः 4. भिक्षाकालः 7. मोक्षसाधनकर्माणि 10. मुक्त्युपायाः ।	2. संन्यासिनः परिव्राजनियमः 5. परिव्राजकनियमः 8. आत्मध्यानम्	3. संन्यासिनः भिक्षापात्राणि 6. इन्द्रियनिग्रहः 9. परिव्रज्याफलम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
शौचाशौचविधिः -	1. शरीरशुद्धिः 4. स्नाननियमाः	2. मानसाशौचम् 5. क्रियास्नानविधिः।	3. स्नानभेदाः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
• लक्षणविमर्शः			

धर्मशास्त्रम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

श्राद्धस्वरूपनिर्णयः -	1. श्राद्धलक्षणम् 4. श्राद्धस्थानानि 7. श्राद्धे निन्दिताः ब्रह्मणाः 10. श्राद्धेऽपांक्तेयाः	2. श्राद्धभेदाः 5. श्राद्धे वर्ज्यदेशाः 8. श्राद्धकालाः 11. श्राद्धेऽधिकारिणः	3. श्राद्धद्रव्याणि 6. श्राद्धे ब्राह्मणाः 9. श्राद्धे पङ्क्तिपावकः 12. श्राद्धे पात्राणि ।
------------------------	---	--	--

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

श्राद्धनिरूपणम् -	1. नित्यश्राद्धम् 4. सपिण्डीकरणम् 6. नवश्राद्धम् 9. गोष्ठश्राद्धम्	2. नैमित्तिकश्राद्धम् 5. आभ्युदयिकश्राद्धं/वृद्धिश्राद्धम् 7. पुष्टिश्राद्धम् 10. तीर्थश्राद्धम्	3. काम्यश्राद्धम् 8. गयाश्राद्धम्
-------------------	---	---	--------------------------------------

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

श्राद्धविधिः -	1. एकोद्दिष्टविधिः	2. पार्वणविधिः	3. महालयाविधिः
----------------	--------------------	----------------	----------------

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

श्राद्धव्यवस्थाः-	1. श्राद्धभेदाः 4. अग्नौकरणम् 7. भोजयितृनियमाः 10. पिण्डदानविधिः 13. दक्षिणादाननियमाः 16. वैश्वदेवविधिः 19. श्राद्धे आमहोमादिः 22. जीवच्छ्राद्धम् 25. देवालये श्राद्धव्यवस्था ।	2. सव्यापसव्यनिर्णयः 5. परिवेषणविधिः 8. भोक्तृनियमाः 11. पिण्डदानस्थानम् 14. संस्रवग्रहणम् 17. असमर्थस्य संकल्पश्राद्धम् 20. श्राद्धे ऊहविचारः 23. संन्यासाङ्गश्राद्धम्	3. विप्रनिमन्त्रणादिविचारः 6. यजमानजप्यानि 9. आचमनदाननियमः 12. पिण्डपरिमाणम् 15. तर्पणविधिः 18. आमश्राद्धविधिः 21. वृषोत्सर्गविधिः 24. आशौचे श्राद्धनियमाः
-------------------	---	--	---

न्यायदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रमविवरणम्
अनुमानम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. विशिष्टपरामर्शः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. पूर्वपक्षव्याप्तिः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. सिद्धान्तव्याप्तिः पक्षता च

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. हेत्वाभासः

न्यायदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 4
पाठ्यक्रमविवरणम् -
उपमानम् शब्दश्च

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. उपमानस्य प्रमाणान्तरत्वम्, संख्याभिधानयोग्यत्वञ्च

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. शक्तिग्राहकाणि, जातिशक्तिवादनिराकरणञ्च

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. पदचातुर्विध्यम्, लक्षणा, समासेषु वाक्ये च पदवृत्त्यैव बोधनिर्वाहश्च

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. आसत्तियोग्यताऽऽकाङ्क्षातात्पर्यज्ञानकारणता

न्यायदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रमविवरणम्
गुणनिरूपणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
I. गुणलक्षणम्, मूर्त्तामूर्त्तादिगुणाः			
भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
II. रूपरसगन्धस्पर्शाः, पाकप्रक्रिया, संख्यापरिमाणपृथक्त्वसंयोगविभागपरत्वापरत्वनिरूपणम्			
भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
III. बुद्धिनिरूपणम्, प्रामाण्यपरतस्त्वम्, अन्यथाख्यातिः, व्याप्तिग्रहोपायः, उपाधिश्च			
भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
IV. शब्दोपमानप्रामाण्यम्, व्यतिरेकव्याप्तिः, अर्थापत्तेः प्रमाणान्तरत्वनिरासः, सुखदुःखेच्छाद्वेषप्रयत्नाः, विधिवादः, प्रयत्नगुरुत्वस्थिस्थापकाऽदृष्टशब्दाश्च			

=====

अद्वैतवेदान्तदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रमविवरणम्
पञ्चदशी

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
I. साधनचतुष्टयम्, जगत्कारणम्, संविदः स्वप्रकाशत्वम्			
भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
II. महावाक्यविचारः, आत्मनः अवस्थाचतुष्टयम्, आत्मनि विप्रतिपत्तयः			
भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
III. एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानम्, अध्यारोपापवादप्रक्रिया, पञ्चमहाभूतानि, पञ्चकोषः			
भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
IV. ब्रह्मणः लक्षणं स्वरूपञ्च, वृत्तिनिरूपणम्, इतरदर्शनैह सह तुलना, श्रीशङ्कराचार्यप्रणीतस्तोत्रसाहित्यपरिचयः			

अद्वैतवेदान्तदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 4
पाठ्यक्रमविवरणम् -
आचार्यपरम्परा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. व्यास, गौडपादः, शङ्कराचार्यः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. पद्मपादाचार्यः, सुरेश्वराचार्यः, प्रकाशात्मयतिः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. वाचस्पतिमिश्रः, चित्सुखाचार्यः, अप्ययदीक्षितः, मधुसूदनसरस्वती

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. विद्यारण्यः, धर्मराजाध्वरीन्द्रः, श्रीहर्षः

अद्वैतवेदान्तदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रमविवरणम्
श्रीमद्भगवद्गीताशाङ्करभाष्यम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. भगवद्गीतायाः परिचयः, अर्जुनविषादः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. सांख्ययोगः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. कर्मयोगः, ज्ञानकर्मसन्न्यासयोगः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. कर्मसन्न्यासयोगः, आत्मसंयमयोगः

दर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 3

पाठ्यक्रमविवरणम्

वैदिकदर्शनानामितिहासः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. भारतीयदर्शनानामुत्पत्तिबीजं न्यायदर्शनञ्च

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. वैशेषकसांख्ययोगमीमांसादर्शनानाम् इतिहासः सिद्धान्ताश्च

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. वेदान्तसम्प्रदायानाम् इतिहासः सिद्धान्ताश्च

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. शैवशाक्तपाश्चात्यादीनाम् इतिहासः सिद्धान्ताश्च

दर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रमविवरणम्

तर्कभाषा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. उपमानप्रमाणनिरूपणतः प्रामाण्यवादं यावत्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. आत्मादिचतुर्विधप्रमेयनिरूपणेन सह द्रव्यनिरूपणम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. गुणनिरूपणतः अभावनिरूपणं यावत्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. बुद्धिनिरूपणतः ग्रन्थसमाप्तिं यावत्

दर्शनम्

पत्र संख्या - DSCC - 5

पाठ्यक्रमविवरणम्

योगसूत्रम् (भोजवृत्तिः)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

I. साधनपादस्य आदितः द्वादशसूत्रं यावत्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

II. त्रयोदशसूत्रतः त्रयोविंशतिसूत्रं यावत्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

III. चतुर्विंशतिसूत्रतः एकत्रिंशत्सूत्रं यावत्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

IV. द्वात्रिंशत्सूत्रतः साधनपादान्तम्

मीमांसादर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

मन्त्रप्रयोजनम्, विधित्रैविध्यनिरूपणम्, नामधेयप्रयोजनम्,
मत्वर्थलक्षणाभयात् वाक्यभेदभयाच्च नामधेयाङ्गीकारः

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

तत्प्रख्यशास्त्रात् तद्व्यपदेशाच्च नामधेयाङ्गीकारः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

पञ्चमप्रकारखण्डनम्, निषेधपर्युदासनिरूपणम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

शब्दभावनार्थभावनास्वरूपविचारः

मीमांसादर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 4
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अर्थवादप्रामाण्यनिरूपणम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

मन्त्रप्रामाण्यम्, स्मृतिप्रामाण्यम्, शिष्टाकोपाधिकरणम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

यववराधिकरणम्, पिकनेमाधिकरणम्, कल्पसूत्राधिकरणम्, होलाधिकरणम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

व्याकरणप्रामाण्यधिकरणम्, आकृत्यधिकरणम्

मीमांसादर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

नामधेयप्रामाण्यविचारः, उद्भिदधिकरणम्, चित्राधिकरणम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

तत्प्रख्यधिकरणम्, तद्व्यपदेशाधिकरणम्, वाजपेयाधिकरणम्, आग्नेयाधिकरणम्
बर्हिराज्याधिकरणम्, निर्मन्थ्याधिकरणम्, प्रोक्षण्यधिकरणम्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

वैश्वदेवाधिकरणम्, वैश्वानराधिकरणम्, तत्सिद्धिपेटिका,
वाक्यशेषाधिकरणम्, सामर्थ्याधिकरणम्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

प्रतिपदाधिकरणम्, भावार्थाधिकरणम्, अपूर्वाधिकरणम्

सांख्ययोगदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. अष्टौ प्रकृतयः, षोडशविकाराः, पुरुषः, त्रैगुण्यम्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

2. सञ्चरः, प्रतिसञ्चरः, अध्यात्माधिभूतमाधिदैवतसृष्टयः, पञ्चाभिबुद्धयः, पञ्चकर्मयोनयः

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

3. पञ्चवायवः, पञ्चकर्मात्मनः, पञ्चपर्वाऽविद्या, नवतुष्टयः, अष्टसिद्धयः

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

4. दशमूलिकार्थाः, चतुर्दशभूतसर्गः, त्रिविधबन्धः,
त्रिविधं प्रमाणम्, त्रिविधं दुःखम्, त्रिविधमोक्षः

आधारग्रन्थः- सांख्यतत्त्वविवेचनम्

सांख्ययोगदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 4
पाठ्यक्रमविवरणम्
राजमार्तण्डटीका साधनपादाः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. साधनपादः (आदितः द्वादशसूत्रं यावत्)

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

2. साधनपादः (त्रयोदशसूत्रादारभ्य सप्तविंशसूत्रं यावत्)

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

3. साधनपादः (अष्टाविंशतिसूत्रादारभ्य पञ्चत्रिंशसूत्रं यावत्)

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

4. साधनपादः (षडत्रिंशद्सूत्रादारभ्य पादसमाप्तिं यावत्)

आधारग्रन्थः- राजमार्तण्डटीका साधनपादः

सांख्ययोगदर्शनम्
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रमविवरणम्
सांख्यसूत्रम् (अनिरुद्धवृत्तिः)

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

1. प्रथमाध्यायः- आदिसूत्रतः चत्वारिंशत्सूत्रं यावत्

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

2. प्रथमाध्यायः- एकचत्वारिंशत्-सूत्रादारभ्य अशीतिसूत्रं यावत्

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

3. प्रथमाध्याय- एकाशीति- सूत्रादारभ्य चत्वारिंशोत्तरैकशतं सूत्रं यावत्

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

4. प्रथमाध्यायः- एकचत्वारिंशोत्तरैकशत- सूत्रादारभ्य अध्यायान्तं यावत्

आधारग्रन्थः-सांख्यसूत्रम् (अनिरुद्धवृत्तिः)

पुराणेतिहासः
पत्र संख्या - DSCC - 3
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
प्रजागरोपपर्वणः वैशिष्ट्यम्	<ul style="list-style-type: none">धृतराष्ट्रस्य प्रजागरकारणम्।धृतराष्ट्रविदुर संवादः।पण्डितमदयोः लक्षणानि।धर्माधर्मयोः स्वरूपं फलञ्च।		
भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
सुधन्वा दत्तात्रेयप्रसङ्गः	<ul style="list-style-type: none">सुधन्वचरितम्।धर्मस्य अष्टौमार्गाः।दत्तात्रेयसाध्यसम्बादः।		
भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
विदूरस्य धृतराष्ट्रप्रति हितोपदेशाः	<ul style="list-style-type: none">स्वर्गनरकयोः प्राप्ति कारणानि।सदाचारमहत्त्वम्।धर्माचरणमहत्त्वम्।		
भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
विदूरोपदेशः	<ul style="list-style-type: none">क्षयवृद्धिव्यवस्था।गुणवतां स्वभावः।मन्त्रभेदकारणानि।सन्तोषमहत्त्वम्।		

-
- श्रीमन्महाभारतम्, उद्योगपर्वणि, प्रजागरोपपर्व (33-40अध्यायाः)
गीताप्रेस, गोरखपुर।
 - विदुरनीतिः, गीताप्रेस, गोरखपुर।

पुराणेतिहासः

पत्र संख्या - DSCC - 4

पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

मार्कण्डेयमहापुराणवैशिष्ट्यं स्वरूपं च	<ul style="list-style-type: none">• मार्कण्डेयपुराण परिचयः।• वर्ण्यविषयाः।• शक्त्युपासना माहात्म्यम्।
--	---

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

भगवत्याः प्रथमचरितम्	<ul style="list-style-type: none">• वैश्यसुरथयोः सम्वादः।• मधुकैटभप्रसङ्गः।• योगमायास्तुतिः।
----------------------	--

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

भगवत्याः मध्यमचरितम्	<ul style="list-style-type: none">• महिषासुरसैन्यवधः।• महिषासुरवधः।• शक्रादिस्तुतिः।
----------------------	--

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

भगवत्याः उत्तरचरितम्	<ul style="list-style-type: none">• धूम्रलोचनप्रसङ्गः।• चण्डमुण्डरक्तवीज शुम्भनिशुम्भ्यादीनां वधः।• नारायणीस्तुतिः।• देव्याः वरप्रदानम्।
----------------------	---

- मार्कण्डेयमहापुराणम् (78-90 अध्यायाः) नागप्रकाशक, दिल्ली।

- दुर्गासप्तशती, गीताप्रेस, गोरखपुर।

पुराणेतिहासः
पत्र संख्या - DSCC - 5
पाठ्यक्रमविवरणम्

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

काव्यस्वरूपम्	<ul style="list-style-type: none">काव्यलक्षणम्।पद्यलक्षणं भेदाश्च।	<ul style="list-style-type: none">सद्यलक्षणं भेदाश्च।महाकाव्य लक्षणम्।
---------------	---	---

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

नाटकस्वरूपविमर्शः	<ul style="list-style-type: none">नाट्यसामान्यलक्षणम्।पञ्चसन्धिप्रकरणम्।	<ul style="list-style-type: none">प्रस्तावनालक्षणम्।काव्यस्येतिवृत्तम्।
-------------------	---	--

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

रसस्वरूपविमर्शः	<ul style="list-style-type: none">रसोत्पत्तिकारणानि।स्थायिभावाः।नायकनायिकयोः भेदाः।	<ul style="list-style-type: none">रसभेदाः।विभावः तद्भेदाश्च।
-----------------	---	---

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अभिनयस्वरूपम्	<ul style="list-style-type: none">अभिनयभेदाः।अर्थालङ्कारः।काव्यरीतयः दोषाश्च।	<ul style="list-style-type: none">शब्दालङ्कारः।उभयालङ्कारः।
---------------	---	--

- अग्निपुराणम् (337-347 अध्यायाः) चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

बौद्धदर्शनविभागः
पत्र संख्या - DSCC - 3

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none"> पापात् चित्तनिवारणम् । दण्डदोषः, दण्डफलम् । आत्मनः आत्मनो नाथत्वम् । बुद्धशासनम् । 	<ul style="list-style-type: none"> पापदोषाः । जरादोषाः । कृच्छ्रोत्पादः । 	<ul style="list-style-type: none"> पुण्यसञ्चयः । भगवतो बुद्धस्य प्रथमवचनम् । सुखोत्पादः । 	

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none"> उत्तमं शरणम् । क्रोधस्य दोषाः । अर्याष्टाङ्गो मार्गः । 	<ul style="list-style-type: none"> सुखस्वरूपम् । सुपरिसंवृताः । चत्वारि आर्यसत्यानि । 	<ul style="list-style-type: none"> दुःखशोकभयकारणानि । अविद्यामलम् । 	

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none"> आख्यातारः तथागताः । सर्वे संस्काराः दुःखाः, संस्काराणां दुखत्वम् । योगाद् वै जायते भूरि । 	<ul style="list-style-type: none"> सर्वे संस्काराः अनित्याः, संस्काराणामनित्यम् । सर्वे धर्माः अनत्ता । पितृपुत्रबान्धावादयो न त्रातारः । 		

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
<ul style="list-style-type: none"> क्षीणास्रवरहिताः पञ्च नीवरणरहिताश्च दुःखमुक्ताः । श्रद्धावान् शीलवान् च सर्वत्र पूज्यते, प्रमत्त नरस्य चत्वारि स्थानि । सर्वदानं धर्मदानं जयति । साधुः सर्वत्र संवरः । आत्मना ह्यात्मनो नाथा । 	<ul style="list-style-type: none"> महाफलम् । भिक्षोः अमानुषी रतिर्भवति अमृतपदं च प्रप्नोति । ब्राह्मणश्रमणप्रव्रजितानां गुणाः । 		

बौद्धदर्शनविभागः
पत्र संख्या - DSCC - 4

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

बौद्धदर्शने प्रमाणनिरूपणम्

- प्रमाणलक्षणं तद्भेदाश्च
- प्रमाणाभासनिरूपणम्।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- हेतोः त्रिरूपत्वम्-कार्यहेतुः, स्वभावहेतूः, अनुपलब्धिहेतुश्च।
- नव पक्षाभासाः तदुदाहरणानि च।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- हेत्वाभासाः तद्भेदाश्च, असिद्धः, तद्भेदाश्च, अनेकान्तिकाः षड्विधाः।
- दृष्टान्ताभासाः तद्भेदाश्च।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- प्रत्यक्षप्रत्यक्षाभासयोः लक्षणं भेदाश्च।
- अनुमानानुमानाभासयोः लक्षणं भेदाश्च।
- दूषणदूणाभासयोः लक्षणम्।

बौद्धदर्शनविभागः

पत्र संख्या - DSCC - 4

अथवा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

अर्थसंसिद्धि कुतः प्रमाणलक्षणम्, सम्यग्ज्ञानस्यैव प्रमाणत्वम्, प्रमाणलक्षणे तद्विशेषणपदानां सार्थक्यम्, अपूर्वार्थलक्षणम्, प्रामाण्यविचारः।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

प्रामाणस्य भेदप्रभेदाः, प्रत्यक्षप्रमाणस्य लक्षणम्, वैशद्यस्य स्वरूपम्, सांख्यहारिकप्रत्यक्षम्, अर्थालोकयोः ज्ञानकारणत्वविचारः, ज्ञानस्य अर्थजन्यत्वविचारः, परमार्थिकप्रत्यक्षम् तद्भेदविमर्शश्च ।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

परोक्षप्रमाणस्य स्वरूपम्, पञ्चभेदाः, स्मृतिप्रमाणस्य लक्षणं निदर्शनश्च, प्रत्यभिज्ञानस्य स्वरूपम्, तद्भेदोपविमर्शः तर्कप्रमाणम्, व्याप्तेः सक्षणम्, अनुमानस्य स्वरूपम् स्वार्थानुमानम्, परार्थानुमानश्च अनुमानस्य पञ्चावयवाः, हेतोर्लक्षणम्, तद्भेदोपभेदाश्च साध्यसक्षणम्, उदाहरणस्य स्वरूपभेदादि, उपनयानिगमनयोः अवधारणा, आदमप्रमाणस्य स्वरूपं कारणता च।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

प्रमाणस्य विषय तन्निर्णयश्च सामान्यविशेषात्मकं वस्तु सामान्यविशेषधर्मयोः वर्णनम्, प्रमाणस्य फलं तन्निर्णयविचारश्च

बौद्धदर्शनविभागः
पत्र संख्या - DSCC - 5

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- बोधिचित्तं बोधिसत्त्वशिक्षा च।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- आत्मभावादीनां रक्षा पालनं च, शमथमहात्म्यम्, भोगानां रक्षा, पुण्यरक्षा च।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- आत्मभाव-भोग-पुण्यादीनां शुद्धिः वृद्धिश्च।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- दशपारमिता, भूमयश्च।

=====

बौद्धदर्शनविभागः
पत्र संख्या - DSCC - 5
अथवा

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
			<ul style="list-style-type: none">• चार्वाकदर्शनम् - भारतीयदर्शनेषु चार्वाकदर्शनस्य अवस्थितिः, चार्वाकलोकायतयोः निरूक्त्यर्थः, चार्वाकदर्शनस्य लोकधारणाप्रभावादयः ।
भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
			<ul style="list-style-type: none">• चार्वाकदर्शने तत्त्वमीमांसा-चत्वारि पृथिव्यादि-भूतानि, तत्र चैतन्योत्पत्तिधारणा।
भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
			<ul style="list-style-type: none">• देह एव आत्मेति विचारः, पुरुषार्थदिशा चार्वाकमतम् सुखं तत्प्राप्तिविचारश्च।
भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
			<ul style="list-style-type: none">• लोकोपरलोकयोरवधारणा, वेदानां प्रामाण्यविषये चार्वाकीयधारणा, यज्ञविषये विश्वासः। ईश्वरस्य धारणा, आत्मविचारः, मोक्षस्य धारणा।

=====